

КАРАР

от « 06 » май 2020г.

№ 334

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районында гражданныр оборонасын оештыру һәм алып бару турында Нигезләмәне раслау хакында

Россия Гадәттән тыш хәлләр Министрлыгының «Муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда гражданныр оборонасын оештыру һәм алып бару турында Нигезләмәне раслау хакында» 2008 елның 14 ноябрәндәге 687 номерлы боерыгы нигезендә һәм Россия Гадәттән тыш хәлләр Министрлыгының "Муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда гражданныр оборонасын оештыру һәм алып бару турында Нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында" 2016 елның 1 августындагы 415 номерлы боерыгын үтәү йөзеннән, Арча муниципаль районы башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ:**

1. Кушымта итеп бирелгән Татарстан Республикасы Арча муниципаль районында гражданныр оборонасын оештыру һәм алып бару турында Нигезләмәне (алга таба-Нигезләмә) расларга.

2. Әлеге карарны Арча муниципаль районы гражданныр оборонасы оешмалары житәкчеләренә житкерергә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Арча муниципаль районы рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка игълан итәргә (<http://arsk.tatarstan.ru>).

4. Әлеге карарның үтәләшен контрольдә тотуны Арча муниципаль районы гражданныр оборонасы житәкчесе урынбасары-башкарма комитет житәкчесе урынбасарына йөкләргә.

Житәкче

И.Ә. Галимуллин

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНДА
ГРАЖДАННАР ОБОРОНАСЫН ОЕШТЫРУ ҺӘМ АЛЫП БАРУ
ТУРЫНДА

НИГЕЗЛӘМӘ

1. Әлеге Нигезләмә "Гражданнар оборонасы турында" 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Президентының 2004 елның 11 июлендәге 868 номерлы "Гражданнар оборонасы, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү эшләре буенча министрлыгы мәсьәләләре" Указы, "Россия Федерациясендә гражданнар оборонасы турында Нигезләмәне раслау хакында" Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2007 елның 26 ноябрәндәге 804 номерлы карары, Татарстан Республикасы Президентының "Татарстан Республикасында гражданнар оборонасы оештыру һәм алып бару турында нигезләмәне раслау хакында" 2008 елның 22 ноябрәндәге ПУ-598 номерлы Указы (Татарстан Республикасы Президентының 2020 елның 27 гыйнварындагы ПУ-27 номерлы Указы үзгәрешләре белән), Россия Гадәттән тыш хәлләр Министрлыгының «Муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында Нигезләмәне раслау хакында» 2008 елның 14 ноябрәндәге 687 номерлы боерыгы белән расланган муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы Нигезләмә (Россия Гадәттән тыш хәлләр Министрлыгының 18.11.2015 ел, №601 һәм 01.08.2016 ел, №415 боерыкларындагы үзгәрешләр белән) нигезендә эшләнде һәм гражданнар оборонасын алып бару һәм алып баруга эзерлекне оештыруның төп юнәлешләрен, шулай ук Арча муниципаль районында һәм район оешмаларында гражданнар оборонасы буенча төп чараларны билгели.

2. Гражданнар оборонасы буенча чаралар Арча муниципаль районында муниципаль берәмлектә (оешмаларда) гражданнар оборонасын алып бару һәм алып баруга эзерлек кысаларында оештырыла. Авыл жирлекләрендә гражданнар оборонасын алып баруга эзерлек һәм алып бару тәртібе Арча муниципаль районында гражданнар оборонасын алып бару һәм алып бару тәртібе белән билгеләнә.

3. Гражданнар оборонасын алып баруга эзерлек хәрби низагларда яки бу низаглар аркасында килеп чыккан куркынычлар, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп туган

очракта, халыкны, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне саклауга эзерләү буенча чараларны алдан ук үз вакытында үтәүдән гыйбарәт һәм Арча муниципаль районы (оешма) гражданнар оборонасы, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү мәсьәләләре буенча төп чараларны (алга таба - төп чаралар планы) күздә тоткан еллык планнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Төп чараларның еллык планы Арча муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан эшләнә һәм гражданнар оборонасы бурычларын һәм Татарстан Республикасында Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча бурычларны хәл итәргә вәкаләтле орган - Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү Министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе белән килештерелә.

Оешманың еллык төп чаралар планы гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле структур бүлекчәсе (хезмәткәрләре) тарафыннан эшләнә һәм гражданнар оборонасы мәсьәләләрен хәл итәргә вәкаләтле Арча муниципаль районы башкарма комитетының даими эшләүче органы – «Гражданнарны яклау идарәсе» МКУ, ә башкарма хакимиятнең федераль органы карамагында булган оешма федераль органның башкарма органы белән өстәмә рәвештә килештерелә.

Гражданнар оборонасын алып баруга эзерлек һәм алып бару кысаларындагы төп чараларны планлаштыру Арча муниципаль районы территориясендә (оешмаларда) хәрби конфликтларда яки бу конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук мөмкин булган террорлык актлары һәм гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә килеп чыгарга мөмкин булган хәлне һәрьяклап бәяләүне исәпкә алып башкарыла.

5. Арча муниципаль районында (оешмада) гражданнар оборонасын алып баруга эзерлек оешмада гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмә белән билгеләнә һәм Арча муниципаль районы территориясендә халыкны (хезмәткәрләренә), матди һәм мәдәни кыйммәтләрне хәрби конфликтларда яки бу конфликтлар нәтижәсендә килеп чыккан куркынычлар, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда яклау чараларын планлаштырудан гыйбарәт.

Арча муниципаль районында гражданнар оборонасын алып бару район гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы нигезендә, ә оешмаларда гражданнар оборонасы планнары нигезендә гамәлгә ашырыла һәм Арча муниципаль районы территориясендә халыкны (хезмәткәрләренә), матди һәм мәдәни кыйммәтләрне хәрби конфликтларда яки бу конфликтлар нәтижәсендә килеп чыккан куркынычлардан, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп туган очраклардан саклау буенча чаралар үтәүдән гыйбарәт.

6. Гражданнар оборонасы һәм халыкны саклау планнары

(гражданнар оборонасы планнары) сугыш вакытында табигый һәм техноген гадәттән тыш хәлләрне бетерүне тәэмин итү күләмен, процедурасын, гражданнар оборонасы чараларын тормышка ашыру ысулларын һәм срокларын билгели.

Тыныч вакытта гражданнар оборонасы һәм табигый һәм кеше табигатенең гадәттән тыш хәлләрен бетерү чараларын тормышка ашыру гадәттән тыш хәлләрне профилактикалау һәм бетерү буенча чаралар планы нигезендә алып барыла.

7. (Абзац Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2019 елның 30 сентябрәндәге 1274 номерлы карары белән кертелгән). Арча муниципаль районы башкарма комитеты һәм оешмалар гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итү максатларында, гражданнар оборонасы өлкәсендә вәкаләтләр нигезендә көчләр, чаралар, гражданнар оборонасы объектлары, матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запаслары булдыруны, гражданнар оборонасы чараларын планлаштыра һәм тормышка ашыралар.

8. Арча муниципаль районы башкарма комитеты (оешмалар) карары буенча коткару хезмәтләре оештырыла ала: медицина, инженер, коммуналь-техник, янгынга каршы, жәмәгать тәртибен саклау, хайваннар һәм үсемлекләрен саклау, хәбәр итү һәм элемент, мәдәни кыйммәтләрен саклау, автотранспорт, сәүдә һәм туклану һ.б., аларның эшчәнлеген тәртибе һәм оештыру, коткару хезмәтләре турында тиешле нигезләмәләрдә барлыкка килә торган органнар һәм оешмалар тарафыннан билгеләнә.

Арча муниципаль районының (оешмалар) коткару хезмәте составына гражданнар оборонасы буенча чаралар үткөрү, авария-коткару формированиеләренең гамәлләрен һәрьяклап тәэмин итү һәм сугыш конфликтларында яки бу конфликтлар нәтижәсендә барлыкка килгән башка кичектергесез эшләрен башкару, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне бетерүдә идарә органнары, көчләре һәм чаралары керә.

Жирле үзидарә органнары (оешмалар) тарафыннан төзелә торган коткару хезмәтләренең төре һәм саны гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планнары (гражданнар оборонасы планнары) нигезендә башкарыла торган бурычларның күләмен һәм характерын исәпләү нигезендә билгеләнә.

Арча муниципаль районының коткару хезмәте турындагы нигезләмә жирле үзидарә органы тарафыннан эшләнә, Татарстан Республикасының тиешле коткару хезмәте житәкчесе белән килештерелә һәм Арча муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан раслана.

Оешманың коткару хезмәте турындагы нигезләмәсе оешма тарафыннан эшләнә һәм Арча муниципаль районының тиешле коткару хезмәте житәкчесе, жирле үзидарә органы белән килештерелә һәм оешма житәкчесе тарафыннан раслана.

Арча муниципаль районында һәм оешмаларда көч һәм гражданнар оборонасы чараларын булдыру һәм аларның эзерлеген тәэмин итү белән методик житәкчелек итү, шулай ук бу өлкәдә контрольлек итү Арча янгын-коткару гарнизоны тарафыннан башкарыла.

9. Эвакуация чараларын планлаштыру, эзерләү һәм үткөрү өчен Арча муниципаль районы башкарма комитеты һәм оешма житәкчеләре тарафыннан тыныч вакытта эвакуация кабул итү комиссиясе төзелә. Эвакуация кабул итү комиссиясе Арча муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесенәң социаль мәсьәләләр буенча урынбасары, оешма житәкчеләре яки урынбасарлары белән житәкчелек итә. Эвакуация кабул итү комиссиясенәң эшчәнлегенә Арча муниципаль районының гражданнар оборонасы житәкчеләре тарафыннан раслана торган тиешле нигезләмәләр белән регламентлана.

10. Гражданнар оборонасы көчләре тыныч вакытта табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләргә кисәтү һәм бетерү буенча чараларда катнашу өчен жәлеп ителергә мөмкин.

Тыныч вакытта гадәттән тыш хәлләр нәтижәләрен бетерү өчен гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын жәлеп итү турындагы карарны Арча муниципаль районы гражданнар оборонасы һәм оешма житәкчеләре кабул итә.

11. Арча муниципаль районы территориясендә гражданнар оборонасы белән житәкчелек итүне Арча муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе, ә оешмаларда аларның житәкчеләре башкара.

Арча муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе (оешма житәкчеләре) гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау чараларын оештыру һәм үткөрү өчен шәхси җаваплы (1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясы).

12. Арча муниципаль районында гражданнар оборонасы белән идарә итүне гамәлгә ашыру Арча муниципаль районының «Гражданнарны яклау идарәсе» МКУга аның турында Нигезләмә нигезендә йөкләнә.

Оешмаларда гражданнар оборонасы белән идарә итүне гамәлгә ашыручы органнар булып гражданнар оборонасы өлкәсендә бурычларны хәл итүгә вәкаләтле структур бүлекчеләр (хезмәткәрләр) тора.

Оешмалар гражданнар оборонасы буенча структур бүлекчеләр (хезмәткәрләр) туплауны (билгеләүне) гамәлгә ашыралар, аларның функциональ бурычларын һәм штат расписаниесен эшлиләр һәм раслыйлар.

Гражданнар оборонасы буенча структур бүлекчеләр житәкчеләре (хезмәткәрләре) турыдан-туры оешма житәкчесенә буйсыналар.

13. Гражданнар оборонасы буенча чараларны оешкан төстә һәм планлы рәвештә гамәлгә ашыруны тәэмин итү, шул исәптән тыныч һәм сугыш вакытында фаразланган һәм барлыкка килгән куркынычлар турында халыкка үз вакытында хәбәр итү максатыннан, Арча

муниципаль районы территориясендә гражданнар оборонасы өлкәсендә мәгълүмат жыю (алга таба - мәгълүмат) һәм аны алмашу оештырыла.

Мәгълүмат жыю һәм алмашу жирле үзидарә органнары, шулай ук гражданнар оборонасы категориясенә билгеләнгән тәртиптә кертелгән, куркынычлылыгы I һәм II класслы предприятие һәм объектларны, аеруча радиация куркынычы һәм атом-төш куркынычы булган объектларны, гадәттән тыш куркыныч булган гидротехник корылмаларны һәм югары дәрәжәдә куркыныч булган гидротехник корылмаларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Арча муниципаль районының жирле үзидарә органы Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына, оешмалар - жирле үзидарә органнарына һәм федераль башкарма хакимият органнарына мәгълүмат бирә.

14. Арча муниципаль районы территориясендә (оешмада) гражданнар оборонасы буенча чаралар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Конституциясе, федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Россия Федерациясе Президенты, Татарстан Республикасы Президенты, Россия Федерациясе Хөкүмәте, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты норматив хокукый актлары, Россия Гадәттән тыш хәлләр Министрлыгының норматив хокукый актлары (Россия Гадәттән тыш хәлләр Министрлыгының «Муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2008 елның 14 ноябрәндәге 687 номерлы боерыгы белән расланган Нигезләмә) һәм әлегә Тәртип нигезендә гамәлгә ашырыла.

15. Арча муниципаль районы башкарма комитеты гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итү максатыннан, түбәндәге төп чараларны планлаштыра һәм тормышка ашыра:

15.1 Гражданнар оборонасы өлкәсендә халыкны эзерләү (оештыру-методик ярдәм Арча янгын сүндерү һәм коткару гарнизонына йөкләнә):

Арча муниципаль районының үзенчәлекләрен исәпкә алып, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан расланган үрнәк программалар нигезендә эшләүче халыкны, вазыйфай затларны һәм гражданнар оборонасы хезмәткәрләрен, шәхси составны һәм Арча муниципаль районы хезмәткәрләрен уку буенча эшче программалар төзү;

Арча муниципаль районы халкын хәрби конфликтлар яки бу конфликтлар нәтижәсендә килеп чыккан куркынычлардан, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп туган очраклардан саклау ысулларын оештыру һәм эзерләү;

Арча муниципаль районы формированиеләренең һәм хезмәтләренең шәхси составын эзерләү;

Гражданнар оборонасы буенча өйрәнүләр үткөрү; Арча

муниципаль районы территориясендә урнашкан оешмаларның хезмәткәрләрен, шәхси составын әзерләүгә оештыру-методик житәкчелек итү һәм контрольдә тоту;

Арча муниципаль районының вазыйфай затларының һәм гражданнар оборонасы хезмәткәрләренең тиешле лицензиягә ия булган өстәмә һөнәри белем бирү учреждениеләрендә квалификациясен күтәрүне тәмин итү;

Гражданнар оборонасы өлкәсендә оешмалар хезмәткәрләрен әзерләү өчен уку-укуыту матди-техник базасын булдыру һәм эш хәлендә тоту;

Гражданнар оборонасы өлкәсендә белемнәрне пропагандалау.

15.2 Халыкка хәрби конфликтлар яки әлеге конфликтлар аркасында килеп чыккан куркынычлар турында, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыккан очракта хәбәр итү:

үзәкләштерелгән хәбәр итү системасының даими әзерлеге торышы, аны реконструкцияләү һәм модернизацияләү;

I һәм II класслы куркыныч житештерү объектларынан, гадәттән тыш куркыныч булган гидротехник корылмалар һәм югары куркынычлылык булган гидротехник корылмалар, алардагы аварияләр куркыныч зоналарда яшәүче яки хужалык эшчәнлеген алып баручы халыкның тормышына һәм сәламәтлегенә зыян китерә ала торган аеруча куркыныч һәм атом-төш куркынычы булган житештерү объектларын эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан хәбәр итүнең локаль системаларын булдыру һәм әзерлек хәлендә тоту;

халык күпләп жыела торган урыннарда хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү буенча махсулаштырылган техник чаралар урнаштыруда ярдәм күрсәтү;

бердәм электр элементәсе челтәре, радио, чыбыклы һәм телевизион тапшырулар чараларынан һәм мәгълүмат тапшыруның башка техник чараларынан комплекслы файдалану;

гражданнар оборонасы өлкәсендә мәгълүмат жыю һәм алмашу;

15.3 Халыкны, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне имин районнарغا эвакуацияләү буенча:

халыкны, материал һәм мәдәни кыйммәтләрне көчле жимерелү ихтималы булган, химик зарарлану (пычрану) ихтималы булган зоналардан куркынычсыз районнарға эвакуацияләү буенча чараларны планлаштыру, әзерләү һәм үткөрүне оештыру, шулай ук сугыш вакытында житештерү эшчәнлеген дөвам итүче оешма хезмәткәрләрен һәм гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне тәмин итүче оешма хезмәткәрләрен урнаштыруны оештыру;

эвакуацияләнергә тиешле халыкны, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне урнаштыру өчен куркынычсыз районнар әзерләү;

оешмаларның эвакуация органнарын булдыру һәм эшчәнлеген оештыру, шулай ук аларның шәхси составын әзерләү;

15.4 Халыкка шәхси һәм коллектив саклану чаралары бирү

буенча:

гражданнар оборонасының саклагыч корылмаларын һәм аларның техник системаларын билгеләнеше буенча даими файдалануга эзерлек хәлендә тоту һәм техник хезмәт күрсәтү;

билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы төркемнәренә кертелгән территорияләргә инженерлык ягыннан саклауны арттыру планнарын эшләү;

тыныч вакытта һәм гражданнар оборонасын тыныч вакыттан сугыш вакытына күчәргәндә, жир астында урнашкан бүлмәләргә һәм башка корылмаларны халыкны яшереп тору өчен жайлаштыру;

сугыш вакытында гражданнар оборонасының житмәгән саклагыч корылмалар төзүне планлаштыру һәм оештыру;

гражданнар оборонасының жир астында ясалган бүлмәләрендә һәм жир астының башка корылмаларында халыкны яшерү урыннары булдыру;

гражданнар оборонасының саклагыч корылмаларда халыкны саклауны тәмин итү;

халыкның шәхси саклану чараларын туплау, саклау һәм куллану;

билгеләнгән срокларда халыкка шәхси саклану чараларын бирүне һәм коллектив саклану чараларын бирүне тәмин итү.

15.5 Яктырткыч һәм башка төр маскировкалау төрләре буенча: маскировкаланырга тиешле объектлар исемлеген билгеләү; билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы төркемнәренә кертелгән территорияләргә комплекслы маскировкалау планнарын эшләү;

яктылык маскировкасы һәм аның башка төрләре буенча чаралар үткөрү өчен кирәкле матди-техник чаралар запасларын булдыру һәм билгеләнеше буенча даими файдалануга эзерлек хәлендә тоту;

билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы төркемнәренә кертелгән территорияләргә демаскировкалаучы билгеләрен киметү буенча инженер-техник чаралар үткөрү.

15.6 Хәрби конфликтларда яки әлегә конфликтлар нәтижәсендә халык өчен куркыныч туган очракта, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдә авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару буенча:

авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару өчен кирәкле гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын булдыру, жиһазландыру һәм эзерләү, шулай ук аларның эшен планлаштыру;

авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләргә һәрьяклап тәмин итү өчен матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын булдыру һәм билгеләнеше буенча даими файдалануга эзерлек хәлендә тоту;

15.7 Хәрби конфликтларда яисә бу конфликтлар нәтижәсендә зыян күргән халыкны, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдә зыян күргән халыкны беренче чиратта тәмин итү буенча:

халык яшәешен беренче чиратта тәэмин итүнең төп төрләрән планлаштыру һәм оештыру;

матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын булдыру һәм билгеләнеше буенча даими файдалануга әзерлек хәлендә тоту;

халыкны нормалаштырылган азык-төлек һәм азык-төлек булмаган товарлар белән тәэмин итү;

зыян күргән халык арасында санитар-гигиена һәм эпидемиягә каршы чаралар үткәрү;

дәвалау-эвакуация чаралары үткәрү;

шәһәр читендәге зонада тиешле дәвалау базасын жәелдерү, аны энергия һәм су белән тәэмин итүне оештыру; халыкка беренче ярдәм күрсәтү;

торақсыз калган халык санын билгеләү;

сакланып калган торақ фондын инвентаризацияләү һәм зыян күргән торақ фондының торышын бәяләү, аны зыян күргән халыкны урнаштыру өчен файдалану мөмкинлеген билгеләү;

зыян күргән халыкны ял йортларына, пансионатларга һәм башка сәламәтләндерү оешмаларына, вакытлыча торақларга (жыелма йортларга, палаткаларга, землянкаларга һ. б.) урнаштыру, шулай ук аны сакланып калган торақ фонды мәйданына күчәрү;

халыкка мәгълүмати-психологик ярдәм күрсәтү.

15.8 Хәрби конфликтларда яки бу конфликтлар нәтижәсендә барлыкка килгән янгыннарда каршы көрәш буенча:

муниципаль янгын сагы булдыру һәм аның эшчәнлеген оештыру, аның гражданның оборонасы өлкәсендә әзерлеген һәм янгыннан саклануның башка төрләре белән үзара бәйләнешен оештыру;

сугыш вакытында авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару районнарында һәм билгеләнгән тәртиптә гражданның оборонасы категориясенә кертелгән оешмаларда янгыннарны сүндерүне оештыру;

янгыннарны сүндерү өчен химик реагентлар запасларын алдан ук булдыру.

15.9 Радиоактив, химик, биологик һәм башка зарарланган районнарны ачыклау һәм билгеләү буенча:

Арча муниципаль районы территориясендә урнашкан зарарлану (пычрану) төрләрен ачыклау һәм тәңгәлләштерү буенча махсус йөкләмәләре булган оешмалар базасында гражданның оборонасын күзәтү һәм лаборатор контроль челтәрен булдыру һәм аларның әзерлеген тәэмин итү;

радиоактив пычрануга дучар булган территорияләрдә радиациядән саклау режимнары кертү;

радиация, химик, биологик хәл торышын мониторинглау методларын һәм техник чараларын камилләштерү, шул исәптән азык-төлек һәм әйләнә-тирә мохит объектларының радиоактив, химик һәм

биологик матдэлэр белэн зарарлану дэрэжэсен бэялэү;

15.10 Халыкны санитар зарарсызландыру, биналарны һәм корылмаларны, техниканы һәм территориялэрне махсус эшкэртү буенча чаралар үткэрүне оештыру буенча:

дезактивация, дегазация һәм дезинфекция матдэлэре һәм эремэлэре запасларын алдан ук булдыру;

халыкны санитар зарарсызландыру, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территориялэрне махсус эшкэртү өчен көч булдыру һәм жиһазлау, аларны гражданнар оборонасы өлкэсендэ эзерлэү;

халыкны санитар зарарсызландыру, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территориялэрне махсус эшкэртү буенча чаралар үткэрүне оештыру.

15.11 Хэрби конфликтларда яки бу конфликтлар нэтижэсендэ, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадэттэн тыш хэллэр һәм террорчылык акциялэре аркасында зыян күргән районнарда тэртипне торгызу һәм саклау буенча:

жэмэгать тэртибен саклау көчлэрен булдыру һәм жиһазландыру, аларны гражданнар оборонасы өлкэсендэ эзерлэү;

жэмэгать тэртибен торгызу һәм саклау, гражданнар оборонасы көчлэрен күрсэтү һәм халыкны эвакуациялэү маршрутларында юл хэрэкэте иминлеген тээмин итү;

авария-коткару һәм башка кичектергесез эшлэр башкару өчен гражданнар оборонасы көчлэренен тоткарлыксыз хэрэкэтен тээмин итү;

зарарлану урыннарында пропуск режимын гамэлгэ ашыру һәм жэмэгать тэртибен саклау;

эчке эшлэр органнары, юридик һәм физик затларның шартнамэлэр буенча мэжбүри сакланырга тиешле объектларны саклауны көчэйтү, караучысыз калган мөлкэтне саклау буенча чаралар күрү.

15.12 Сугыш вакытында кирэкле коммуналь хезмэтлэрнен эшлэвен тиз арада торгызу мэсьэлэлэре буенча:

коммуналь хезмэтлэрнен сугыш вакыты шартларында эшлэргэ эзерлеген тээмин итү һәм аларның эшлэвен планлаштыру;

зыян килгән газ, энергия, су белэн тээмин итү, ташландык суларны агызу һәм канализация системаларын ремонтлау өчен жиһазлар һәм запас частьлэр запасларын булдыру;

суны чистарту, төчелэндерү һәм транспортлау өчен мобиль чаралар резервын булдыру һәм эзерлэү;

су үткэрү станциялэрэндэ реагентлар, реактивлар, консервантлар һәм дезинфекция чараларының кирэкле запасларын булдыру;

халыкны коммуналь тээмин итүне оештыру өчен резервуарлар һәм савытлар, жыела-сүтелэ торган торба үткэргечлэр, мобиль резерв һәм автоном энергия чыганаclarы, жайланмалар һәм техник чаралар запасларын булдыру.

15.13 Сугыш вакытында мэтлэрне тиз арада күмү буенча: алдан,

тыныч вакытта, күмү мөмкин булган урыннарны билгеләү;

мәетләрне күмүне тәэмин итү өчен, шул исәптән махсулаштырылган ритуаль оешмалар базасында, гражданның оборонасы көчләрен һәм чараларын булдыру һәм эзерлеген тәэмин итү;

һәлак булган кешеләрнең мәетләрен жирләү (күмү) урыннарын жиһазлау; мәетләрне эзләү, аларны табу, аларны жыю һәм беренчел эшкәртү, мәетләрне тану һәм документлаштыру, ташу һәм күмү эшләрен оештыру;

санитария-эпидемиология күзәтчелеген оештыру.

15.14 Хәрби конфликтларда яисә бу конфликтлар нәтижәсендә, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр аркасында халыкның исән калуы өчен кирәкле оешмаларның тотрыклы эшләвен тәэмин итү;

билгеләнгән тәртиптә гражданның оборонасы төркемнәренә кертелгән территорияләренең икътисад объектлары эшчәнлегенә тотрыклылыгын үстерү мәсьәләләре буенча комиссияләренең тыныч һәм сугыш вакытында эшен оештыру;

төзелеш нормалары һәм гражданның оборонасының инженерлык-техник чараларын гамәлгә ашыру кагыйдәләре таләпләренә туры китереп, икътисад һәм инфраструктура объектларын, шулай ук житештерү чараларын рациональ урнаштыру;

тыныч вакытта һәм сугыш вакытында гражданның оборонасының инженерлык-техник чараларын эшләвен тормышка ашыру, шул исәптән төзелеш проектларында;

сугыш вакытында эшен дөвам итүче икътисад объектларында авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләренә планлаштыру, эзерләү һәм үткәртү;

житештерү процессын торгызу өчен кирәкле матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын алдан ук булдыру;

документларның иминият фондын булдыру;

аларга заманча зарарландыру чаралары тәэсир иткәндә, житештерү фондларын саклау нәтижәләлеге арттыру.

15.15 Гражданның оборонасы көчләренә һәм чараларының даими эзерлеген тәэмин итү мәсьәләләре буенча:

гражданның оборонасы көчләрен булдыру һәм заманча техника һәм жиһазлар белән тәэмин итү;

гражданның оборонасы көчләрен эшкә эзерләү, гражданның оборонасы буенча өйрәнүләр һәм тренировкалар үткәртү;

гражданның оборонасы көчләренә эшләү планнарын төзү һәм төзәтмәләр кертү;

үзара хезмәттәшлек тәртибен билгеләү һәм гражданның оборонасы көчләрен һәм чараларын жәлеп итү, шулай ук аларның эшләвен һәрьяклап тәэмин итү.

15.16 Гражданның оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итү:

Россия Гадәттән тыш хәлләр Министрлыгы, Татарстан

Республикасы Министрлар Кабинеты яки Арча муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан расланган үрнәк программалар нигезендә оешмаларның эшчәнлек үзенчәлекләрен исәпкә алып, оешмаларның шәхси составын һәм хезмәтләрен эзерләү буенча эш программаларын, шулай ук гражданнар оборонасы өлкәсендә оешмалар хезмәткәрләрен эзерләү буенча эш программаларын төзү;

гражданнар оборонасы өлкәсендә оешмаларның шәхси составын эзерләүне гамәлгә ашыру;

гражданнар оборонасы өлкәсендә хезмәткәрләргә һәм оешмаларны эзерләү өчен уку-укыту, матди-техник базаны булдыру һәм эш хәлендә тоту;

гражданнар оборонасы өлкәсендә белемнәрне пропагандалау.

16. Гражданнар оборонасы чараларын эзерләү һәм уздыру чыгымнарын финанслау.

Арча муниципаль районының гражданнар оборонасы, халыкны һәм территорияләргә саклау чараларын тәмин итү муниципаль районның чыгым йөкләмәсе булып тора.

Капиталь кертемнәр һәм матди-техник чаралар таләп итүче гражданнар оборонасы чаралары башкарма хакимиятнең федераль органнары, Татарстан Республикасы Хөкүмәте тарафыннан карала.

Жирле үзидарә органнары һәм оешмалар тарафыннан гражданнар оборонасы чараларын эзерләүгә һәм үткәргүгә тотылган чыгымнар, милек рәвешенә бәйсез рәвештә, бу чараларны дәүләт оборона заказы составына керткәндә, федераль бюджетта әлеге максатларга каралган акчалар хисабына каплана.

Жирле үзидарә органнары һәм оешмалар тарафыннан федераль башкарма хакимият органнары заказы буенча гамәлгә ашырыла торган гражданнар оборонасы чараларын эзерләүгә һәм үткәргүгә тотылган чыгымнар, бу органнар тарафыннан төзелгән шартнамәләр (контрактлар) шартлары нигезендә, әлеге максатларга федераль бюджеттан һәм бюджеттан тыш акчалар хисабына каплана.

Гражданнар оборонасы, халыкны һәм авыл жирлекләре территорияләргә саклау буенча жирле дәрәжәдәге чараларны тәмин итү авыл жирлекләренен чыгым йөкләмәсе булып тора.

Гражданнар оборонасы чараларын эзерләүгә һәм үткәргүгә федераль бюджеттан һәм бюджеттан тыш акчалардан акча каралмаган чыгымнар түбәндәгечә финанслана:

бюджет учреждениеләре тарафыннан -билгеләнгән тәртиптә расланган керемнәр һәм чыгымнар сметалары нигезендә;

оешмалар тарафыннан (бюджет учреждениеләреннән тыш) гражданнар оборонасы белән идарә итүне гамәлгә ашыручы тиешле органнар белән килештерелгән күләмнәрдә - әлеге чыгымнарны продукциянең (эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр) үзкыйммәтенә кертү юлы белән.

оешмалар тарафыннан (бюджет учреждениеләреннән тыш) гражданнар оборонасы белән идарә итүне гамәлгә ашыручы тиешле органнар белән килештерелгән күләмнәрдә - әлеге чыгымнарны продукциянең (эшләр һәм хезмәт күрсәтүләрнең) үзкыйммәтенә кертү юлы белән.